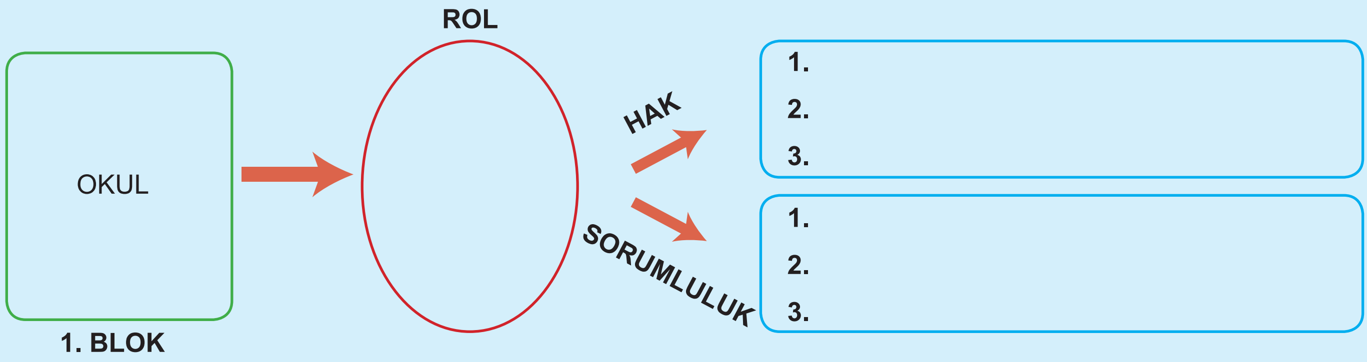
5.SINIF 1. ÜNİTE
ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

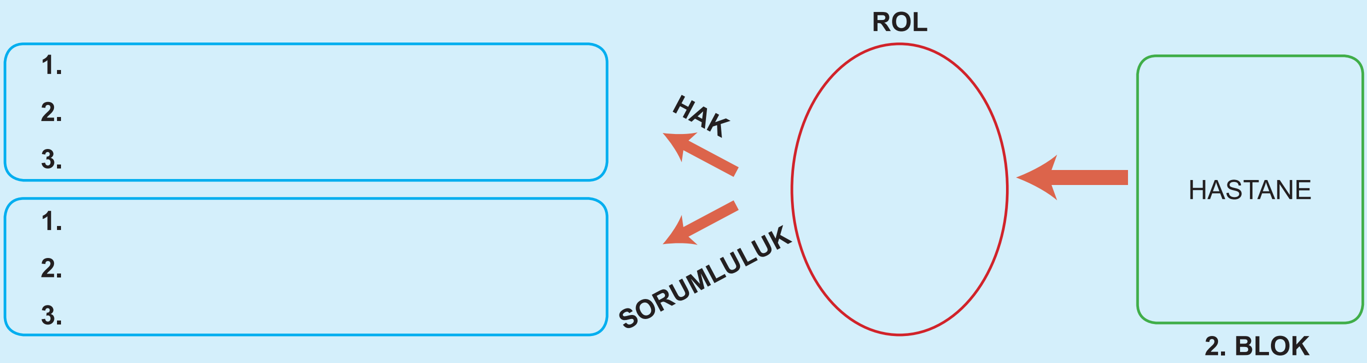
SOSYAL BİLGİLER

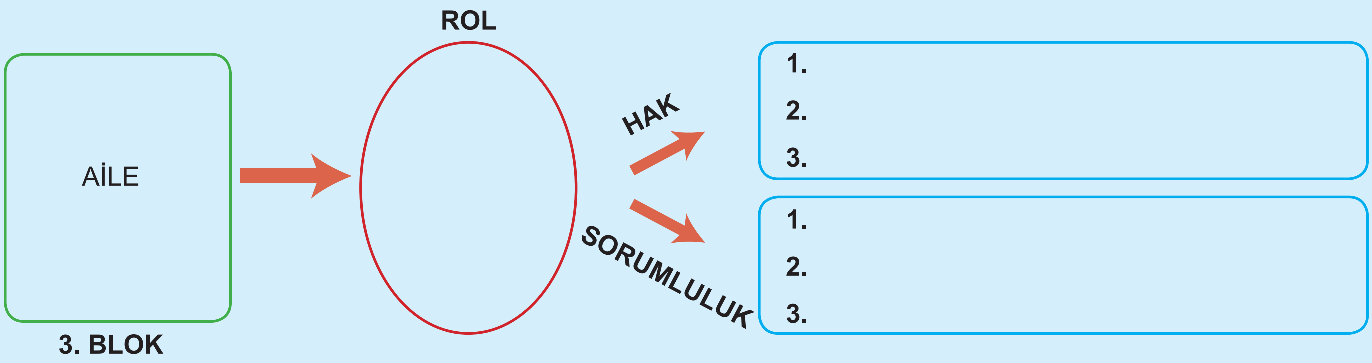
Bu kitapçık KOCAELİ Ölçme Değerlendirme Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

ETKİNLİKLER

1. Aşağıda verilen bilgiler doğrultusunda insanların grup ve kurumlardaki çeşitli rollerine ve bu rollerin getirdiği hak ve sorumluluklara örnekler yazınız.

2. Diğer sayfada tanımları verilen kavramların karşılıklarını bulmacada bularak karalayınız.

B	İ	S	O	S	Y	A	L	L	E	Ş	M	E	Z	H	E
R	Ş	E	V	A	T	A	N	D	A	Ş	Y	İ	G	E	N
Ç	Ç	O	K	B	O	Y	U	T	L	U	L	U	K	L	İ
R	O	L	Ğ	E	K	U	R	U	M	B	I	R	A	K	A
C	O	N	S	E	K	İ	Z	A	Ğ	A	İ	L	E	I	Z
G	E	L	E	E	Ğ	İ	T	İ	M	C	E	Ğ	İ	N	Ü
G	R	U	P	M	Ç	A	L	I	Ş	M	A	İ	D	İ	I
Ş	I	B	İ	R	E	Y	K	L	O	L	A	Y	I	Ç	İ
S	O	R	U	M	L	U	L	U	K	Ç	E	K	L	E	R
İ	O	N	T	O	P	L	U	M	L	A	H	A	K	R	D
I	R	P	L	A	N	B	Ü	U	N	I	C	E	F	T	Ü
N	Ü	S	O	S	Y	A	L	B	İ	L	G	İ	L	E	R
M	İ	Y	İ	R	M	İ	K	A	S	I	M	D	İ	M	G
E	N	Ç	K	A	L	A	B	A	L	I	K	L	İ	K	T
E	Ç	O	C	U	K	H	A	K	L	A	R	I	D	İ	R

Geriye kalan harflerden sana bir mesaj var!

- Aynı toprak üzerinde yaşayan ve aynı devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişilere denir.
- Tarih, coğrafya, ekonomi, vatandaşlık ve hukukla ilgili bilgiler içeren bir derstir.
- Bir olayın birden çok nedeninin ve sonucunun olması durumudur.
- Toplumu oluşturan insanlardan her birine denir.
- Ortaya çıkan, oluşan her türlü durum, iştir.
- Bireyin içinde yaşadığı toplumun bir üyesi olması sürecine denir.
- Toplumsal yarar sağlamak veya bir ürün üretmek için oluşturulmuş yapılara denir.
- Bireyin ait gruplarda ve kurumlarda üstlendiği görevlere denir.
- Kan bağına dayalı toplum içindeki en küçük birliktir.
- Yasal veya toplumsal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlara denir.
- Bir arada yaşayan bireylerin oluşturduğu yapılara denir.
- Dünya çocuk hakları günü olarak kutlanan gündür.
- Çok sayıda insanın tesadüfen bir araya gelmesiyle oluşan topluluk.
- Dünya çocuklarını korumak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla kurulan kuruluştur.
- Her bireyin çocuk sayılma yaş sınırıdır.
- Ortak bir amaç için bir araya gelen, aralarında etkileşim olan, en az iki kişiden oluşan topluluğa denir.
- Bireylerin yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesidir.
- Bireylerin 12 yıl zorunluluğu olan hakkıdır.
- Dünya üzerinde yaşayan bütün çocukların doğuştan sahip olduğu haklara denir.
- Bir işi sonuçlandırmak için neyin ne zaman yapılacağının önceden düzenlenmesine denir.
- Üretimi gerçekleştirenlerin fiziksel ve düşünsel katkılarıdır.

Geriye kalan harfleri bu kutucuğa yazarak Mustafa Kemal ATATÜRK'ün sana verdiği mesajı görebilirsin.

3. Aşağıdaki tabloda haklar ve sorumluluklar karışık olarak verilmiştir. Hak ve sorumluluk belirten ifadelerin rakamlarını yandaki kutucuklardan uygun olana yerleştirelim.

HAKLARIMIZ

HAK VE SORUMLULUKLARIMIZ

1. Ormanlık alanlarda ateş yakmamak.
2. Odamızı temiz ve düzenli tutmak.
3. Temiz bir çevrede yaşamak.
4. Okula zamanında gelmek.
5. Kütüphaneden faydalanmak.
6. Beslenme ihtiyacımızı karşılamak.
7. Anne, babamıza ev işlerinde yardımcı olmak.
8. Teneffüslerde arkadaşlarımızla oyun oynamak.
9. Hastanede tedavi olmak.
10. Trafik kurallarına uymak.

SORUMLULUKLARIMIZ

4. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yazınız.

Aynı toprak üzerinde yaşayan ve aynı devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişilere ……………………….. denir.

Tarihte yaşamış Türk büyüklerini, Türk devletlerini, önemli olayları ………………………………….. dersinde öğreniriz.

Vergisini düzenli olarak veren, oy kullanan, kanunlara uyan kişilere ……………………….. denir.

Bir olayın birden çok nedeninin ve sonucunun olmasına olayların …………………………..….. denir.

Bireyin ait olduğu gruplarda veya kurumlarda üstlendiği görevlere …………………… denir.

Yasal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlara ………………………….. denir.

Bireylerin haklarını kullanırken yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesine ………………………………….. denir.

Bir görevi, işi tamamlamak için neyin ne zaman yapılacağının önceden belirlenmesine ………………………….. denir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne göre her çocuk …………………… yaşına kadar çocuk sayılır.

Dünyada yaşayan tüm çocukların haklarını korumak için Birleşmiş milletler tarafından ……………………….. kurulmuştur.

5. Aşağıda Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeden alınan maddelerin başındaki rakamları çiceğin yapraklarında verilen ilgili hak ve özgürlüklerle eşleştiriniz.

1. Kimse, eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz.
2. Çocuklar kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerini ifade etme hakkına sahiptir.
3. Tüm çocuklar tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetleri veren kuruluşlardan yararlanma hakkına sahiptir.
4. Hiçbir çocuğun aile yaşantısına müdahale edilemez.
5. Taraf devletler çocuğun hayatta kalması için gereken tedbirleri almakla mükelleftir.
6. Çocuklar doğumundan hemen sonra bir isim verilerek nüfus kütüğüne kaydedilmelidir.

6. **Lokman ile arkadaşları hep birlikte saklambaç oynamaktadır. Ancak bu oyunu bildiğimiz şeklinden biraz daha farklı oynamaktadırlar.**

CİHANGİR	Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik, kültürel ve sosyal ilişkilerini öğrenmemizi sağlar.
TUNA	Bir olayın birden fazla nedeninin ve sonucunun olmasıdır.
ILGIN	Bireylerin ait olduğu grup ya da kurumlarda üstlendiği görevlere verilen isimdir.
İKLİM	Dünyadaki tüm çocukları koruma ve yaşam koşullarını iyileştirme amacıyla kurulan uluslararası kurumdur.
ELA	Birleşmiş Milletlere bağlı olan ve toplum sağlığıyla ilgili uluslararası çalışma yapan örgüt.

Lokman'ın arkadaşlarıyla bazı sosyal bilgiler kavramları eşleştirilmiştir. Aşağıdaki soruları doğru cevaplayarak Lokman'ın arkadaşlarını bulmasına yardımcı olunuz.

a. **Lokman önce "Rol" kavramının tanımını söyleyen arkadaşını bulmaya çalışmıştır.**

b. **Kısaltması "WHO" olan uluslararası kuruluşun açıklamasını yapan çocuk ilk olarak ebelemeyi başarmıştır.**

c. **"Çok Boyutluluk"un açıklamasını yapan çocuk Lokman tarafından ilk olarak ebelenmiştir.**

d. **Sosyal Bilgiler Dersi'nin öğrencilere kazandıklarından birini söyleyen çocuk ikinci sırada ebelemeyi başarmıştır.**

e. **Elinde "UNICEF"in amblemi olan çocuk en son ebelenmiştir.**

7. Kutular içerisinde verilen soruların doğru cevabının karşısındaki harfi daire içerisine alınız. Daire içerisine aldığınız harfler bir anahtar kelime oluşturmaktadır. Bu kelimeyi en sondaki kutucuğa yazınız.

Toplumsal bir varlık olan insanın devlete, içinde yaşadığı insanlara ve çevreye karşı sorumlulukları vardır. Yandakilerden hangisi çevreye karşı sorumluluklarımız arasındadır?

- Vergi vermek — S
- Doğal ve tarihi güzellikleri korumak — U
- Askerlik görevini yapmak — E
- Seçimlerde oy kullanmak — M

Hangisi Sosyal Bilgiler Dersi'nin öğrencilere kazandırdıkları arasında yer almaz?

- Türk milletine ait bağımsızlık ve egemenlik unsurlarını tanıma ve bu unsurları özümseyerek davranma — O
- Doğuştan itibaren her insanın sahip olduğu hakları tanıma ve tüm insanların bu haklardan yararlanması gerektiğini söyleme — Ğ
- İnsan sağlığının sürdürülmesi ya da bozulan sağlığın yeniden düzeltilmesi için yapılması gerekenleri bilme ve uygulama — N
- İnsanların ekonomik faaliyetlerini bilme ve bu faaliyetlerin insan hayatındaki öneminin kavrama — E

Çevremizde yaşanan olayların olumlu sonuçları olabildiği gibi olumsuz sonuçları da olabilir. Farklı açılardan nedenleri ve sonuçları olan olaylara "Çok Boyutlu Olaylar" denir. Örneğin yaşanan bir trafik kazasının birden fazla nedeni ve sonucu olabilir. Yanda verilenlerden hangisinde yaşanan trafik kazasının olumlu bir sonucu verilmiştir?

- Kaza sonucu trafiğin artması ve insanların evlerine / işlerine gecikmesi — T
- Kazada yaralanan insanların yakınlarının korku ve paniğe kapılması — L
- Kaza sonucu araçlarda oluşan hasarların tamircilerde iş imkanını arttırması — I
- Kaza geçiren insanların yaralanması ve tedaviye ihtiyaç duyması — R

Bireyin yaşadığı toplumun bir parçası haline gelmesi sürecine "Sosyalleşme" denir. Bu sürecin meydana gelmesinde; sabah ailemize ve arkadaşlarımıza "günaydın" demek, okul çalışanı ağabey ve ablalarımıza "kolay gelsin" demek, evden getirdiğimiz yiyecekleri arkadaşlarımızla da "paylaşmak" önemlidir.
Sosyalleşme sürecini gerçekleştiren bir bireyin yandaki durumlardan hangisini yaşaması beklenmez?

Topluma kolay uyum sağlama ve hayatlarında mutlu olma	T
Özgüvenin artması ve yapılan çalışmalarda öncü olma	Ç
Toplum tarafından dışlanma ve yalnız kalma	C
Toplumdaki kişilerle ortak hareket edebilme ve işbirliği yapabilme	İ

Çocuk hakları ulusal ve uluslararası belgelerle koruma altına alınmıştır.
Yandakilerden hangisi çocuk hakları ihlaline örnek teşkil eder?

7. sınıf öğrencisi Cihangir'in babasının işyerinde sürekli çalışmaya başlaması	E
Sağlık problemi yaşayan Azra'ya Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından evde eğitim hizmetinin sunulması	V
Ayşe'nin odasına alınacak bir eşya için onun fikrinin alınması	U
Engelli çocukların eğitime erişmesi için okullarda fiziksel ilavelerin yapılması	İ

Çocuk haklarının korunması hususunda uluslar arası kuruluşlar görev yaptığı gibi ulusal anlamda hizmet veren kurum ve kuruluşlar da bulunmaktadır.
Yandakilerden hangisi devletimiz tarafından çocuk hakları ile ilgili hizmet veren kurum ve kuruluşlardan biri değildir?

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu	M
Türkiye Erezyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı	F
Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	K
Sevgi Evleri	E

8. **Aşağıda Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de yer alan bazı maddeler verilmiştir. Verilen Çocuk Hakları maddelerini aşağıda verilen örnek olayları ilişkilendiriniz.**

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de yer alan bazı maddeler;

Madde 1
Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.

Madde 6
Taraf devletler, her çocuğun temel yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ederler.

Madde 7
Çocuk doğumdan hemen sonra derhal nüfus kütüğüne kaydedilecek ve doğumdan itibaren bir isim hakkına, bir vatandaşlık kazanma hakkına ve mümkün olduğu ölçüde ana-babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahip olacaktır.

Madde 12
Taraf Devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, gereken özen gösterilmek suretiyle tanırlar.

Madde 24
Taraf Devletler, çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar.

Fatih ve Pelin çiftinin yeni doğan çocuklarına doğduğu gün bir isim seçildi ve nüfus kütüğüne kayıt edildi.

Madde sayısı:

16 yaşındaki Mustafa, arkadaşı Eren'e bir iş yerinde angarya iş verildiğini gördü. Mustafa, arkadaşına bu durumun "Çocuk Hakları Sözleşmesi"ne uygun olmadığını söyledi.

Madde sayısı:

11 yaşındaki Cemre, bir gün çok hastalandı ve ailesi onu hastaneye götürdü. Doktorlar Cemre'nin hastalığının teşhisini koyup tedavisine başladılar. 3 gün sonra Cemre sağlığına kavuşmuş bir şekilde hastaneden taburcu oldu.

Madde sayısı:

5E sınıfında eğitim gören Büşra, okul kulübü seçimlerinde öğretmenine Yaratıcı Yazarlık kulübüne girmek istediğini söyledi. Öğretmeni Büşra'yı yaratıcı yazarlık kulübüne üye yaptı.

Madde sayısı:

Arakan'da 200 bin Müslüman çocuk mültecinin bulunduğu kamplarda ilk fark ettiğiniz şey çocuk nüfusunun ne kadar fazla olduğu. Burada günlerdir uykusuz kalmış, açlıktan zayıf düşmüş yaşamları tehlikeye girmiş çocuklar olduğunu görüyoruz.

Madde sayısı:

9. Aşağıda verilen etkinlikte görselini gördüğünüz grubu, grubun kişiye sağladığı hakları ve gerektirdiği sorumlulukları verilen kutucuklara yazınız.

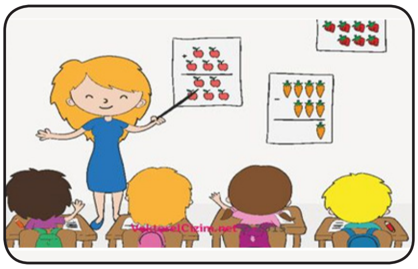
Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar

Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar

Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar

Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar

Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar

10. Aşağıda verilen durumları “Grup” ve “Kalabalık” tablosunda “X” şeklinde işaretleyiniz.

Örnek durum	Grup	Kalabalık
Bankamatik kuyruğunda bekleyen insanlar		
Sokak hayvanlarına yardım derneği üyeleri		
Sosyal Bilgiler dersi ödevini yapmak için bir araya gelen öğrenciler		
Kırmızı ışıkta bekleyen insanlar		
Nikah töreninde bir araya gelen akrabalar		

Aşağıda verilen durumları “Hak” ve “Sorumluluk” tablosunda “X” şeklinde işaretleyiniz.

Örnek durum	Hak	Sorumluluk
Gözde’nin okulda eğitim görmesi		
Sevilay’ın her sabah yatağını toplaması		
Buket’in okulda ve sınıfta çöpünü çöp kutusuna atması		
Elif’in hastalandığında doktora gidip muayene olması		
Zeynep’in yüzmek için gittiği plajda çevreyi temiz tutması		

11.

DÜNYA AVUSTURALYA'YA AĞLIYOR!!!

Avustralya'da Eylül ayında başlayan yangınların nedeni olarak Küresel ısınma, aşırı sıcaklıklar, kuraklık ve insan tahribatı gösterildi. Avustralya'da dört aydır süren yangınlar bazı bölgelerde nispeten kontrol altına alınsa da birçok bölgede yangınlar devam ediyor. Avustralya da devam eden yangınlarda binlerce kanguru ve koala telef oldu. Yetkililer, Yeni Güney Galler bölgesinde koalaların 3'te birinin yok olduğunu açıkladı.

Ülkenin güneydoğu bölgelerinde aylardır devam eden ve tüm çabalara rağmen söndürülemeyen yangınlarda, doğal yaşam tehlikeye girdi. Yangın felaketi kıta genelinde tüm doğal yaşamı alt üst etmiş durumda. Milyonlarca canlının doğal yaşam alanları yok oldu.

Yetkililer, Yeni Güney Galler bölgesinde 19 kişinin öldüğü, 3,6 milyon hektar alanın ve 1365 evin yok olduğunu belirtti. Victoria bölgesinde ise 2 kişinin öldüğü, 6 kişinin kaybolduğu, 784 bin hektar alanın yandığı ve 330 binanın yok olduğu açıklandı. Güney Avustralya'da 3 kişinin öldüğü, 100 bin hektar alanın yandığı ve 88 evin yok olduğu bilgisi paylaşıldı. Ayrıca yangın felaketi nedeniyle 5 milyondan fazla kişinin yaşadığı Sydney şehrinin hava kalitesi tehlike seviyesinin 11 katına çıktı.

Aşağıdaki kutucularda verilen soruları metne göre cevaplayınız.

OLAYIN NEDENLERİ NELERDİR?	OLAYIN İNSANLARA ETKİLERİ NELERDİR?
OLAYIN DİĞER CANLILARA ETKİLERİ ETKİLERİ NELERDİR?	**OLAYIN SONUÇLARI NELERDİR?**

12. Evlerinden okullarına doğru yürümekte olan Ela ve Deniz, sosyal bilgiler dersinin kendilerine katkısını doğru kaldırımlara basarak belirlemeye çalışmaktadır.

Doğru kaldırımların altında yer alan yıldızları boyayarak onlara yardımcı olabilir misin?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆	☆
Hacivat -Karagöz, Nasreddin Hoca gibi kültürel öğeleri bilir.	Yardımlaşma ve dayanışmanın önemini bilir.	Ülke yönetimine katkı sağlar.	Farklılıklara saygı duyar.	Haklarının sınırsız olduğunu düşünür.	Tutumlu olur.	Doğal ve tarihi güzellikleri korur.	Sırasının üstüne is- mini yazar.	Çevresini temiz tutar.	Okul kurallarına uyar.

13. Öğretmen, doktor, polis ve avukat olan dört arkadaş Ebru kursuna kayıt olmuşlardır. Mesai saatleri içerisinde görevlerini yapan arkadaşlar mesai sonrası kursa gitmektedirler. Kursa gitmeden önce alacakları malzemeleri aralarında paylaşmışlar böylece işlerini kolaylaştırmışlardır. Kurstan sonra aileleriyle dışarı çıkan arkadaşlar güzel bir vakit geçirmiş çocuklarının oyunlarına eşlik etmişlerdir.

Yukarıda ki metne göre aşağıdaki doğru - yanlış sorularını cevaplandırınız.

Ⓓ Ⓨ	Farklı kişiler bir araya gelerek bir çalışma grubu içerisinde yer almışlardır.
Ⓓ Ⓨ	Aynı anda birden fazla grup içerisinde yer almışlardır.
Ⓓ Ⓨ	Grupları değişse de rolleri hep aynı kalmıştır.
Ⓓ Ⓨ	Daha iyi iş çıkarabilmek için iş bölümü yapmışlardır.
Ⓓ Ⓨ	Aynı anda farklı rol üstlenme şansı bulunmamaktadır.
Ⓓ Ⓨ	İşlerin hızlı ilerlemesi için herkes bireysel çalışmalıdır.
Ⓓ Ⓨ	Üyesi olduğu gruplar içerisinde farklı roller üstlenmiştir.

14. **Öğrenilen konuların pekiştirilmesi amacıyla derste soru cevap yöntemini kullanan öğretmen beş öğrenciye aşağıdaki soruları sorar. Her öğrenci kendisine sorulan soruya iki cevap verir. Birini söylerken diğerini kağıda yazar ve askıya asar. Beş kişilik diğer öğrenci grubu da askıdaki cevapları alarak doğru sorunun altına yerleştirir.**

ASKIDA BİLGİ

1	2	3	4	5
Yemekhaneden çıkarken aşçılara elinize sağlık demek	Olayın insanlara etkileri nelerdir?	Millet olma bilincinin gelişmesini sağlar	Kuzen	Savaş sebebiyle yurtsuz kalmış bir çocuğa hiçbir devletin vatandaşlık vermemesi.

a. Sosyal bilgiler dersinin kişisel gelişimine katkısı nedir?

Verdiği cevap: Doğuştan sahip olduğum haklarımı bilmemi sağlar ve birbirimize karşı sorumluluklarımızı yerine getirmemin önemini kavratır.

Askıdaki cevap:..

b. Bir olayın çok boyutluluğunu incelerken cevaplandırılması gereken bir soru söyle?

Verdiği cevap: Olayın nedenleri nelerdir?

Askıdaki cevap:..

c. Günlük yaşantımızda sosyalleşme davranışlarına örnek veriniz?

Verdiği cevap: Okulda bahçesine karşılaştığımız arkadaşımıza günaydın demek.

Askıdaki cevap:..

d. Akraba grubunda sahip olduğun bir role örnek verir misin?

Verdiği cevap: Torun

Askıdaki cevap:..

e. Çocuk haklarının ihlallerine bir örnek veriniz?

Verdiği cevap: İlköğretim çağında bir çocuğun sürekli bir işte çalıştırılması

Askıdaki cevap:..

15. Tabloda verilen ifadelerden, doğru olanlar için "D"yi, yanlış olanlar için "Y"yi işaretleyiniz.

Ⓓ Ⓨ	Etkin vatandaş haklarını bilir ve gerektiğinde kullanır.
Ⓓ Ⓨ	Etkin vatandaşın üretim yaparak ülke ekonomisine katkıda bulunmasına gerek yoktur.
Ⓓ Ⓨ	Sosyal Bilgiler dersinde yer çekimi kanununun özelliklerini öğreniriz.
Ⓓ Ⓨ	Sosyal Bilgiler dersi, bilim ve teknolojinin insan hayatı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini öğrenmemizi sağlar.
Ⓓ Ⓨ	Sosyal Bilgiler dersinde haklarımızı ve yerine getirmemiz gereken sorumlulukları öğreniriz.
Ⓓ Ⓨ	Bir olayın yalnızca bir nedeni ve bir sonucu olabilir.
Ⓓ Ⓨ	Yaşanan olayların aynı andan birden fazla kişiyi farklı şekillerde etkileyebilmesine olayların çok boyutluluğu denir.
Ⓓ Ⓨ	Bir olay, bir insanı, onun arkadaşlarını ve çevresini de etkileyebilir.
Ⓓ Ⓨ	Bir olayın çok boyutluluğunu incelerken olayın neden ve sonuçları nelerdir gibi sorular sorulur.
Ⓓ Ⓨ	Toplum içinde yaşarken toplumsal çıkarlara değil bireysel çıkarlara öncelik verilmelidir.
Ⓓ Ⓨ	Sosyalleşme, bireylerin toplum içinde daha mutlu olmalarını sağlar.
Ⓓ Ⓨ	Sabah uyandığımızda ailemize günaydın demek, yolda karşılaştığımız bir tanıdığa selam vermek sosyalleşmeye örnektir.
Ⓓ Ⓨ	Eğitim, sağlık, güvenlik ve ulaşım ihtiyaçlarımızı karşılamak için devlet tarafından kurulan oluşumlara grup denir.
Ⓓ Ⓨ	Bir kişi aynı anda birden çok grubun üyesi olamaz.
Ⓓ Ⓨ	Bireyin katıldığı gruplarda üstlendiği görevlere rol denir.
Ⓓ Ⓨ	Hayatımızda edindiğimiz rollerin tamamını doğuştan kazanırız.
Ⓓ Ⓨ	Bir kadın, okulda öğretmen, evde anne, pazarda müşteri olmak gibi çeşitli rollere sahip olabilir.
Ⓓ Ⓨ	Rollerimiz zamana ve mekana göre değişiklik göstermez.
Ⓓ Ⓨ	Bireyin sahip olduğu haklar kişiye yalnızca devlet tarafından verilebilir.
Ⓓ Ⓨ	Sorumluluklarımızı yerine getirdiğimiz takdirde toplum içinde daha mutlu bireyler oluruz.
Ⓓ Ⓨ	Planlı çalışmak, işlerimizi düzene koyarak çalışmamızı ve işe ayıracağımız zamandan tasarruf etmemizi sağlar.
Ⓓ Ⓨ	Çocukların yaşama hakkı, beslenme hakkı, barınma hakkı gibi haklar devlet tarafından gerektiği zamanlarda kısıtlanabilir.
Ⓓ Ⓨ	Tüm çocukların haklarını korumak için Birleşmiş Milletler tarafından UNESCO kurulmuştur.
Ⓓ Ⓨ	Çocuklar, on beş yaşından sonra yasalar tarafından uygun görülen bazı işlerde çalışabilirler.
Ⓓ Ⓨ	Çocuk hakları, tüm dünya çocuklarını kapsayıcı haklar değildir.

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

1.

Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik, kültürel ve sosyal ilişkilerini öğreniriz.	Bitki türlerini ve bitkilerin gelişim evrelerini öğreniriz.	Hak ve sorumluluklarımızı öğreniriz.
Bir makineyi oluşturan parçaları ve bu parçaların hareketlerini öğreniriz.	Ülkemize karşı görev ve sorumluluklarımızın neler olduğunu öğreniriz.	Milli kültürümüzü oluşturan temel öğeleri öğreniriz.

Etkin vatandaş olmamızda sosyal bilgiler dersinin etkisinin olduğu kutucukları taradığımızda aşağıdaki şekillerden hangisine ulaşırız?

A)

B)

C)

D)

2.

Giresun'a fındık toplama zamanı yüzlerce tarım işçisi mevsimlik göç etmektedir. Bu işçiler gittikleri şehirlere çocuklarını da götürmektedirler. Okullarını bırakarak aileleriyle birlikte giden bu çocuklar, bazen tarım alanında çalışarak ailelerine maddi destek sağlamakta bazen de küçük kardeşlerine bakmaktadırlar. Geceyi kamyon kasalarında ve ya kurdukları çadırlarda geçiren çocuklar sağlıksız ve yetersiz beslenme, salgın hastalıklar gibi sebeplerle birtakım hastalıklara yakalanmaktadır. Bazıları tedavi edilebilirken bazı çocuklar günlerce tedavi edilmeden beklemektedir.

Paragrafa göre tarım işçilerinin çocuklarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Eğitim hakkına engel olunduğuna

B) Sağlık hakkını yeterince kullanamadıklarına

C) Çalışma haklarını kullanarak aileye maddi destek sağladıklarına

D) Beslenme ve barınma hakkından yeterince yararlanamadıklarına

3. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde ve tüm dünyada çocuk haklarını korumak amacıyla kurulan kurum ve kuruluşlardan biri <u>değildir</u>?

A) unicef

B) T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

C) T.C. Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

D) TÜRK KIZILAYI 1868

4.

ROL

SORUMLULUK

HAK

1 ⟶ İyi bir eş olan Fatih Bey öğretmenlik yapmaktadır.

2 ⟶ Fatih Bey okuluna giderken toplu taşıma araçlarını kullanmaktadır.

3 ⟶ Fatih Bey Salı günleri bahçe nöbetçisi olduğu için okula daha erken gitmektedir.

Yukarıda verilen oklarda yazan tanımların doğru hedeflerle eşleştirildiği seçenek hangisidir?

A) 1 ⟶ Sorumluluk 2 ⟶ Rol 3 ⟶ Hak

B) 1 ⟶ Rol 2 ⟶ Hak 3 ⟶ Sorumluluk

C) 1 ⟶ Hak 2 ⟶ Sorumluluk 3 ⟶ Rol

D) 1 ⟶ Rol 2 ⟶ Sorumluluk 3 ⟶ Hak

5.
- Toplumu oluşturan insanlardan her birine denir.
- Aynı toprak üzerinde yaşayan, aynı devlete bir bağla bağlı olan kişilere denir.
- Ortak bir amaç için bir araya gelen, en az iki kişiden oluşan topluluğa denir.

Verilen tanımlarla seçenekler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Vatandaş B) Birey C) Grup D) Kurum

6.

Selim'in verdiği bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Sadece okul hayatında etkili olduğuna

B) Bireylerin aynı kurum içerisinde farklı rollerinin olabileceğine

C) Bireylerin aynı anda farklı grup ve kurumlara üye olabildiklerine

D) Bazı rollerin doğuştan elde edildiğine

7.

Dünya Sağlık Örgütü ve UNICEF'in katkılarıyla T.C Sağlık Bakanlığı, 5 yaş altı misafir (mülteci, göçmen vb.) çocuklar için aşı kampanyası başlattı. Bu kapsamda çocukların aşılanma durumlarının kontrol edilmesi ve eksik olan aşılarının yapılması planlanmaktadır. Aşılar Sağlık Bakanlığı çalışanları tarafından ücretsiz olarak yapılacaktır. Bu kampanya sayesinde çocukların difteri, boğmaca, tetanos, çocuk felci, menenjit, kızamık, sarılık gibi hastalıklardan korunması amaçlanmaktadır.

Metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Ulusal ve uluslararası sağlık kuruluşlarının birlikte çalışmalar yapabildiğine

B) Başka ülkelere göç etmek zorunda kalan çocukların sağlık haklarını kullanmasının sağlandığına

C) Hastalıklarla mücadelede aşı kampanyalarının önemli olduğuna

D) Her ülkenin, sadece kendi vatandaşı olan çocukların haklarını korumakla mükellef olduğuna

8. **Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 17.**

Taraf devletler, kitle iletişim araçlarının önemini kabul ederek çocuğun; özellikle toplumsal, ruhsal ve ahlaki esenliği ile bedensel ve zihinsel sağlığını geliştirmeye yönelik çeşitli ulusal ve uluslararası kaynaklardan bilgi ve belge edinilmesini sağlarlar.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen sözleşme maddesi gereğince ülkemizde yapılan çalışmalardan <u>değildir</u>?

A) Televizyon yayınlarının içeriği konusunda aileleri bilgilendirici akıllı işaretler

B) Milli eğitim bakanlığının çocukların okuması için yayınladığı 100 temel eser

C) Zararlı genel ağ sitelerine girilmesini engelleyen aile takip programı

D) Çocukların tüm medya içeriklerine ulaşmalarının engellenmesi

9.

Yukarıdaki görselde çocuk haklarının hangi yönü vurgulanmıştır?

A) Kız çocuklarının öncelikli olduğunu

B) Dünyamızı korumayı amaçladığı

C) Ayrım yapmadan tüm çocukları kapsadığı

D) Dünya barışının çocuklara bağlı olduğunu

10. Bir aslan miyav dedi

Minik fare kükredi

Fareden korktu kedi

Kedi pır uçuverdi

Bu şarkı sözüne göre hayvanlar neyi karıştırıyor?

A) Rollerini B) Gruplarını C) Haklarını D) Sorumluluklarını

11. I. Vergisini düzenli öder.

II. Seçim zamanı oy kullanır.

III. Ormanlık alanlarda mangal yakar.

IV. Üretim yaparak ülke ekonomisine katkı sağlar.

V. Haklarını kullanmak konusunda ısrarcı olmaz.

Yukarıda verilenlerden hangileri etkili bir vatandaştan beklenecek davranışlardandır?

A) I, II ve IV B) I, II ve V C) I, III ve V D) II, IV ve V

12.

Var olan haklarımızı ve sorumluluklarımızı öğrenmemizi sağlar	Spor faaliyetlerinin kurallarını öğrenmemizi sağlar	Yaşadığımız çevrenin coğrafi özelliklerini öğrenmemizi sağlar
İnsan vücudunu ve organların işleyişini tanımamızı sağlar	Millet olma bilincimizin gelişmesini sağlar	Çarpım tablosunu ve dört işlemi öğrenmemizi sağlar

Yukarıda verilen tabloda hangilerini karalarsak sosyal bilgiler dersinden elde edebileceğimiz kazanımları bulmuş oluruz?

A)

B)

C)

D)

13. 5.E sınıfı öğrencisi Fırat, sosyal bilgiler dersini çok sevmektedir. Sosyal bilgiler dersinin olduğu gün aynı zamanda Çevre Koruma Kulübü faaliyetlerine de katılmaktadır. Kulüpte 7.sınıfa giden abisi Murat ile beraber çalışmaktadır.

Buna göre Fırat'ın;

I. öğrenci,

II. kardeş,

III.sporcu,

rollerinden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

14.

Çocuk Ali

Baba Ali

Doktor Ali

Yukarıda verilen görsellerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Roller zaman içinde değişir.

B) En önemli rolümüz doğuştan kazandığımız rolümüzdür.

C) Tüm rollerimizi sonradan ediniriz.

D) Roller gruba göre değişiklik göstermez.

15.

UNICEF: "Her 3 Kızdan Biri Hiç Okula Gitmedi"

"Eğitim Krizinin Ele Alınması" raporu dünyadaki en yoksul ailelerde yaşayan ergen yaşlardaki her 3 kızdan birinin şimdiye kadar hiç okula gitmediğini ortaya koydu.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), "Eğitim Krizinin Ele Alınması: Acil Bir İhtiyaç Olarak En Yoksul Çocuklar için Eğitimin Daha İyi Finanse Edilmesi" başlığını taşıyan bir rapor yayınladı.

Gazete haberine göre çocukların hangi hakkı ihlal edilmiştir?

A) Eğitim Hakkı

B) Sağlık Hakkı

C) Düşünce Özgürlüğü

D) Yaşama Hakkı

16.

Ben kimim?

Okul bahçesinden girince öğretmen, öğretmenler odasında iş arkadaşı, çocuğumun okulunda veli; apartmanda komşu, çocuklarımla ilgilenirken anne, kayınvalidemin gelini, annemin kızı, kardeşlerimin ablası, ablamın kardeşi…

Yukarıda verilen bilgiye göre farklı rollerimizin olmasında,

I. Katıldığımız gruplar

II. Zamanın ilerlemesi

III. İçinde bulunduğumuz mekân

faktörlerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

17. ve 18. soruları “Hımbıl” oyununa göre cevaplayınız.

Dört öğrenci Sosyal Bilgiler dersinde öğrendikleri “Rol ve Sorumluluk” kavramlarıyla ilgili olarak “Hımbıl” oynamaya karar verirler.

İlk dört kağıda rolleri, diğer dört kağıda sorumlulukları yazıp kağıtları katlar ve karıştırırlar.

Rol ve Sorumluluk kağıtlarını doğru olarak eşleştiren öğrenci “Hımbıl” diye bağırarak elini ortaya koyacak ve oyunu kazanacaktır.

ZEYNEP

POLİS

Bireylerin ve toplumun sağlığının korunmasını sağlamak

AYŞE

ÖĞRETMEN

Toplumun eğitim hedefleri doğrultusunda bireylere eğitim ve öğretim sunmak

ELİF

DOKTOR

Yeni bina tasarlama, eski binaları restore etme ve mevcut binaları kullanmanın yeni yollarını geliştirmek

ZÜBEYDE

MİMAR

Kamu düzeni ve toplumun huzuru için suçların önlenmesi sağlamak

17. Roller ve Sorumluluk ilişkisine göz önüne alındığında “Hımbıl” diye bağırarak oyunu kazanacak olan hangisidir?

A) Ayşe B) Zeynep C) Elif D) Zübeyde

18. Polis’lik mesleğinin sorumluluk kartı hangi öğrencinin elindedir?

A) Ayşe B) Zeynep C) Elif D) Zübeyde

19. Madde 12: Taraf devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun, kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, gereken özen gösterilmek suretiyle tanırlar.

Çocuk haklarına dair sözleşmenin 12. maddesine göre çocuklarla ilgili;

I. Ekonomik ve politik konularda görüşler alınmalı

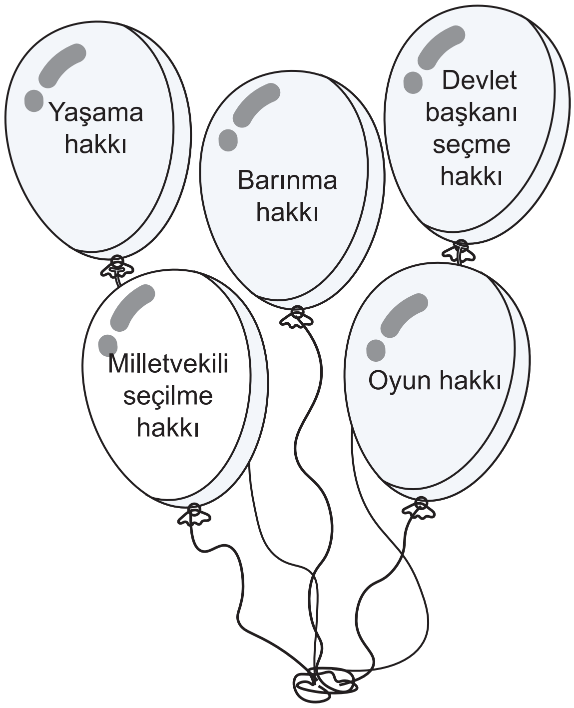
II. İfade özgürlüğü olmalı

III. Yaşına uygun görüşlerine başvurulmalı

Yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

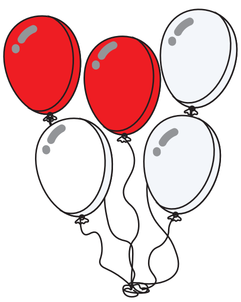
A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III

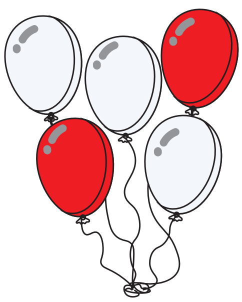
20.

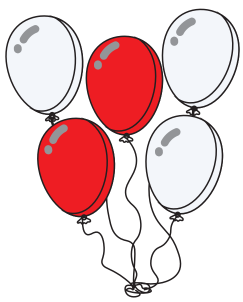

Sosyal Bilgiler Öğretmeni İsa Bey, yandaki resmi öğrencilerine vererek çocukların kullanamadıkları hakları kırmızı renge boyalamalarını istemiştir.

Aşağıdaki seçeneklerin hangisi doğru boyanmış seçenektir?

A)

B)

C)

D)

21.

Bir çok ülke ve uluslararası kuruluş çocukların haklarını korumak için geçmişten günümüze önemli çalışmalar yapmıştır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 20 Kasım 1989 yılında kabul edilmiş ve sözleşmeyi imzalayan tüm ülkeler taraf devletler olarak sözleşme hükümlerine uymak zorunda kalmıştır. Tüm dünyada 20 kasım "Çocuk Hakları Günü" olarak kutlanmaya başlanmıştır. Türkiye bu sözleşmeyi 14 Eylül 1990'da imzalamıştır.

Verilen metne göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Çocuk haklarına uluslararası alanda önem verildiğine

B) Geçmişten günümüze çocuk hakları konusunda çalışma yapıldığını

C) Çocuk hakları çalışmalarının ulusal düzeyde kaldığına

D) Ülkemizin çocuk hakları konusunda diğer ülkelerle işbirliği yaptığına

22. Okuldaki sorumlulukları ile ilgili bir afiş hazırlamak isteyen bir öğrenci aşağıdaki afişleri hazırlamıştır.

Hangi afiş amacına uygun olarak hazırlanmıştır?

A)
- Yatağımı toplarım.
- Teneffüslerde oyun oynarım.
- Sınıf başkanlığına aday olurum.
- Kütüphaneden faydalanırım.

B)
- Derste anlatılanları dinlerim.
- Öğretmenlerimin verdiği görevleri yerine getiririm.
- Ödevlerimi zamanında yaparım.
- Söz hakkı alarak konuşurum.

C)
- Yaya geçidini kullanırım
- Anneme yardım ederim.
- Yüksek sesle konuşmam.
- Laboratuvardan yararlanırım.

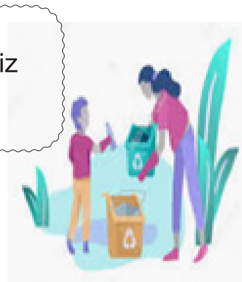
D)
- Temiz bir çevrede yaşarım
- Laboratuvar araçlarından faydalanırım.
- Oyun oynarım.
- Kırılan eşyaları tamir ederim.

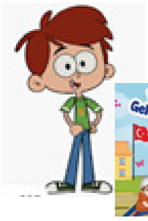
23. Aşağıdaki bireylerden hangisi sosyal bilgiler dersinin amaçlarını <u>kavrayamamış</u> bir birey davranışıdır?

A)

İstediğim yerde müzik dinler şarkı söylerim. Ben özgürüm.

B) Yaşadığımız çevreyi temiz tutarım.

C)

Vergilerimi düzenli bir şekilde öderim.

D) Aldığım ürünü 14 gün içerisinde iade edebilirim.

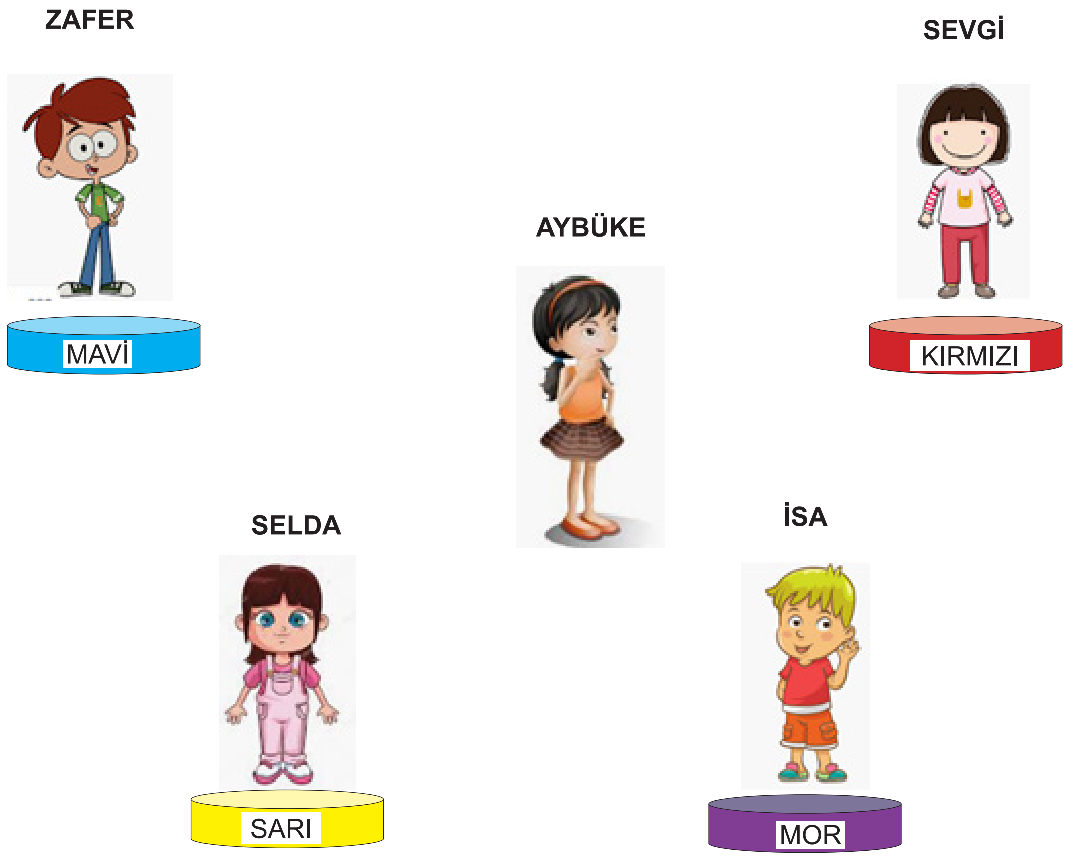
24.

ZAFER	İSA	AYHAN	LOKMAN
			
Okul ve hastane gibi hizmetlerden yararlanabilmeli bu hizmetlerden faydalanırken diğer insanlarla eşit olmalıyım	Müze gezisine katıldığımda sessiz olmalı ve tarihi eserlerin zarar görmemesi için çaba sarf etmeliyim	Bayramlarda akrabalarımı, komşularımı ziyaret etmeli; hasta ve yaşlılara hal – hatır sormalıyım.	Dinlenme, eğlenme, oyun oynama isteklerime saygı duyulmalı, buna yönelik önlemler alınmalı

Yukarıdaki görsellerde uçurtma uçuran çocukların söyledikleri hak ve sorumluluk şeklinde ayrılmak istense doğru seçenek aşağıdakilerden hangisi olur?

	HAK	SORUMLULUK
A)	Zafer - İsa	Ayhan - Lokman
B)	İsa - Ayhan	Lokman - Zafer
C)	İsa - Lokman	Ayhan - Zafer
D)	Lokman - Zafer	İsa - Ayhan

25.

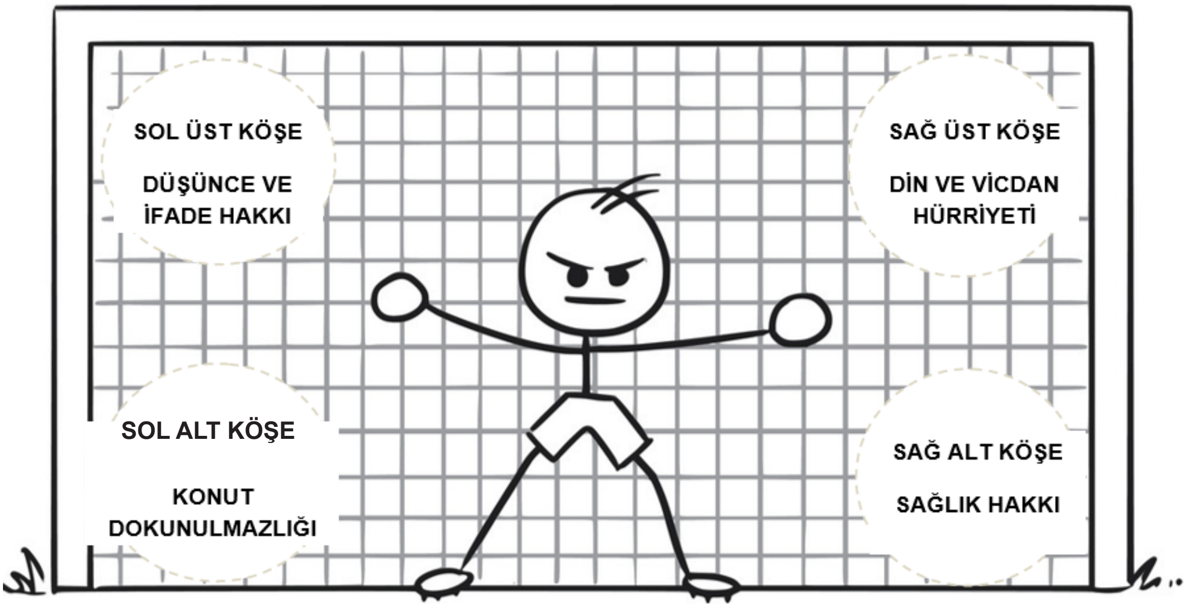
Yukarıda “Yerden Yüksek” oynayan çocuklar verilmiştir. Oyunun başlangıcında Aybüke ebe olmuştur. Öğrencilerin üzerinde durduğu renkli bloklar aşağıdaki bilgileri içermektedir.

MAVİ	Bir olayın birden çok sebebi ve sonucu olabilir.
KIRMIZI	BM tarafından kurulan, çocuk haklarını koruyan kuruluştur.
SARI	Bireyin etkin bir vatandaş olarak yetişmesini sağlar.
MOR	Bireyin kendi davranışlarını ve bunun sonuçlarını üstlenmesidir.

Aybüke’den sonra ebe olan kişi UNICEF’in tanımının verildiği blokta durduğuna göre kim ebe olmuştur?

A) Sevgi B) Zafer C) İsa D) Selda

26.

4. TOP — Çocuk düşüncesini özgürce ifade etmelidir; bu hak ülke sınırları bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı ve sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü araçla haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir.

3. TOP — Taraf devletler çocuğun olaşabilecek iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmeti veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar.

2. TOP — Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişimine keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz.

1. TOP — Taraf Devletler, çocuğun düşünce, vicdan ve din özgürlükleri hakkına saygı gösterirler.

Anayasamızda temel hak ve özgürlükler bölümde yer alan hak başlıkları ile Evrensel Çocuk Hakları bildirgesinde yer alan hakları eşleştirdiğimizde öğrenci hangi doğru sırayla köşeye doğru şut çekmelidir?

A) 1. Top - Sağ Üst Köşe
2. Top - Sağ Alt Köşe
3. Top - Sol Üst Köşe
4. Top - Sol Alt Köşe

B) 1. Top - Sol Üst Köşe
2. Top - Sol Alt Köşe
3. Top - Sağ Üst Köşe
4. Top - Sağ Alt Köşe

C) 1. Top - Sol Üst Köşe
2. Top - Sağ Alt Köşe
3. Top - Sağ Üst Köşe
4. Top - Sol Üst Köşe

D) 1. Top - Sağ Üst Köşe
2. Top - Sol Alt Köşe
3. Top - Sağ Alt Köşe
4. Top - Sol Üst Köşe

27. Aşağıdakilerden sosyal bilgiler dersinde öğrendiklerimizle ilgili değildir?

A)

B)

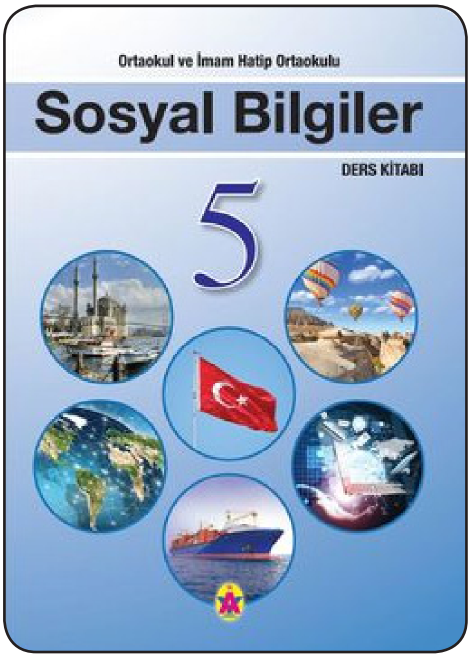
C)

D)

28.

2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Ortaokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının kapağını incelediğimizde;

I. Ülkemizin doğal güzellikleri ile tarihi mekan ve yapılarını öğrenmemizi sağlar.

II. Türk Milletine ait bağımsızlık ve egemenlik unsurlarının neler olduğunu öğrenmemizi sağlar.

III.Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik, kültürel ve sosyal ilişkilerini öğrenmemiz sağlar.

Sosyal Bilgiler Dersinin kişisel gelişimize katkılılarından hangilerine görselde yer verilmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

CEVAP ANAHTARI

1.

1. BLOK

OKUL → **ROL**: -Öğrenci -Nöbetçi öğrenci -Kütüphane sorumlusu

HAK
1. Tenefüse çıkma
2. Kütüphaneden yararlanmak
3. Laboratuvar imkanlarından yararlanmak

SORUMLULUK
1. Sınıf eşyalarını korumak
2. Okul kurallarına uymak
3. Okul bahçesini temiz tutmak

2. BLOK

HASTANE → **ROL**: -Doktor -Hemşire -Temizlik Görevlisi -Güvenlik Görevlisi

HAK
1. Kendine ait odasının bulunması
2. Adil bir çalışma ortamının sağlanması
3. Sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışma hakkı

SORUMLULUK
1. Hastalara karşı saygılı olma
2. Görevini titizlikle yerine getirmek
3. Çalışma ortamını düzenli tutma

3. BLOK

AİLE → **ROL**: -Çocuk -Kardeş -Torun

HAK
1. Beslenme ihtiyacımızın karşılanması
2. Giyinme ihtiyacımızın karşılanması
3. Barınma ihtiyacının karşılanması

SORUMLULUK
1. Gerektiğinde anne babama yardım ederim
2. Odamın temiz ve düzenli olmasını sağlarım
3. Kardeşimle ilgilenirim

2.

B	İ	S	O	S	Y	A	L	L	E	Ş	M	E	Z	H	E
R	Ş	E	V	A	T	A	N	D	A	Ş	Y	İ	G	E	N
Ç	Ç	O	K	B	O	Y	U	T	L	U	L	U	K	L	İ
R	O	L	Ğ	E	K	U	R	U	M	B	I	R	A	K	A
C	O	N	S	E	K	İ	Z	A	Ğ	A	İ	L	E	I	Z
G	E	L	E	E	Ğ	İ	T	İ	M	C	E	Ğ	İ	N	Ü
G	R	U	P	M	Ç	A	L	I	Ş	M	A	İ	D	İ	I
Ş	I	B	İ	R	E	Y	K	L	O	L	A	Y	I	Ç	İ
S	O	R	U	M	L	U	L	U	K	Ç	E	K	L	E	R
İ	O	N	T	O	P	L	U	M	L	A	H	A	K	R	D
I	R	P	L	A	N	B	Ü	U	N	I	C	E	F	T	Ü
N	Ü	S	O	S	Y	A	L	B	İ	L	G	İ	L	E	R
M	İ	Y	İ	R	M	İ	K	A	S	I	M	D	İ	M	G
E	N	Ç	K	A	L	A	B	A	L	I	K	L	İ	K	T
E	Ç	O	C	U	K	H	A	K	L	A	R	I	D	İ	R

BİZ HERŞEYİ GENÇLİĞE BIRAKACAĞIZ. GELECEĞİN ÜMİDİ, IŞIKLI ÇİÇEKLERİ OLANLARDIR. BÜTÜN ÜMİDİM GENÇLİKTEDİR.

3.

HAKLARIMIZ	SORUMLULUKLARIMIZ
3,5,6,8,9	1,2,4,7,10

4. Aynı toprak üzerinde yaşayan ve aynı devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişilere ……vatandaş……... denir.

Tarihte yaşamış Türk büyüklerini, Türk devletlerini, önemli olayları ……sosyal bilgiler…….. dersinde öğreniriz.

Vergisini düzenli olarak veren, oy kullanan, kanunlara uyan kişilere …etkin vatandaş…… denir.

Bir olayın birden çok nedeninin ve sonucunun olmasına olayların ….çok boyutluluğu…….. denir.

Bireyin ait olduğu gruplarda veya kurumlarda üstlendiği görevlere ………rol………… denir.

Yasal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlara …………hak…………... denir.

Bireylerin haklarını kullanırken yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesine ………sorumluluk………... denir.

Bir görevi, işi tamamlamak için neyin ne zaman yapılacağının önceden belirlenmesine …………plan………... denir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre her çocuk …………18……… yaşına kadar çocuk sayılır.

Dünyada yaşayan tüm çocukların haklarını korumak için Birleşmiş milletler tarafından ……UNICEF……... kurulmuştur.

5.

EĞİTİM HAKKI	1
DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ	2
SAĞLIK HAKKI	3
VATANDAŞLIK HAKKI	6
ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ	4
YAŞAMA HAKKI	5

6.
a) Ilgın
b) Ela
c) Tuna
d) Cihangir
e) İklim

7. UNICEF

8.

Madde	Sayı
Fatih ve Pelin çiftinin yeni doğan çocuklarına doğduğu gün bir isim seçildi ve nüfus kütüğüne kayıt edildi.	7
16 yaşındaki Mustafa, arkadaşı Eren'e bir iş yerinde angarya iş verildiğini gördü. Mustafa, arkadaşına bu durumun "Çocuk Hakları Sözleşmesi"ne uygun olmadığını söyledi.	1
11 yaşındaki Cemre, bir gün çok hastalandı ve ailesi onu hastaneye götürdü. Doktorlar Cemre'nin hastalığının teşhisini koyup tedavisine başladılar. 3 gün sonra Cemre sağlığına kavuşmuş bir şekilde hastaneden taburcu oldu.	24
5E sınıfında eğitim gören Büşra, okul kulübü seçimlerinde öğretmenine Yaratıcı Yazarlık kulübüne girmek istediğini söyledi. Öğretmeni Büşra'yı yaratıcı yazarlık kulübüne üye yaptı.	12
Arakan'da 200 bin Müslüman çocuk mültecinin bulunduğu kamplarda ilk fark ettiğiniz şey çocuk nüfusunun ne kadar fazla olduğu. Burada günlerdir uykusuz kalmış, açlıktan zayıf düşmüş yaşamları tehlikeye girmiş çocuklar olduğunu görüyoruz.	6

9.

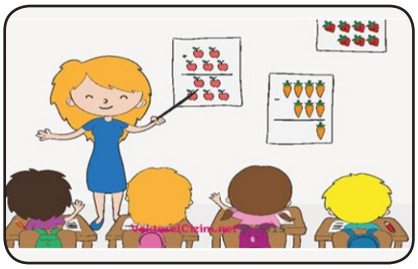
Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar
Aile	Korunma Beslenme Barınma	Aileye yardım eder Kendi işlerini yapar Anne babaya saygı

Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar
Tenis Kulübü	Eğlenmek Spor faal. katılmak	Antrenörüne saygı Antrenmanlara katılmak

Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar
Kütüphanecilik kulübü	Kitap okuma Araştırma yapma	Sessiz olmak Kitapları korumak

Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar
Sınıf	Eğitim almak Yeni bilgiler edinmek	Sınıf kurallarına uymak Dersi dinlemek

Grup	Sağladığı Haklar	Gerektirdiği Sorumluluklar
Oyun	Oyun oynamak Eğlenmek	Arkadaşlarına iyi davranmak

10.

Örnek durum	Grup	Kalabalık
Bankamatik kuyruğunda bekleyen insanlar		X
Sokak hayvanlarına yardım derneği üyeleri		X
Sosyal Bilgiler dersi ödevini yapmak için bir araya gelen öğrenciler	X	
Kırmızı ışıkta bekleyen insanlar		X
Nikah töreninde bir araya gelen akrabalar	X	

Örnek durum	Hak	Sorumluluk
Gözde'nin okulda eğitim görmesi	X	
Sevilay'ın her sabah yatağını toplaması		X
Buket'in okulda ve sınıfta çöpünü çöp kutusuna atması		X
Elif'in hastalandığında doktora gidip muayene olması	X	
Zeynep'in yüzmek için gittiği plajda çevreyi temiz tutması		X

11.

OLAYIN NEDENLERİ NELERDİR?

- Küresel ısınma
- Aşırı sıcaklıklar
- Kuraklık
- İnsan tahribatı

OLAYIN İNSANLARA ETKİLERİ NELERDİR?

Can ve mal kaybı yaşandı. Evler yok oldu, barınma sorunu ortaya çıktı. Hava kirliliği sağlığı olumsuz etkiledi.

OLAYIN DİĞER CANLILARA ETKİLERİ ETKİLERİ NELERDİR?

Binlerce canlı (bitki ve hayvan) yok oldu.
Doğal yaşam alanları yok oldu

OLAYIN SONUÇLARI NELERDİR?

Bu olay insan, hayvan ve bitkiler üzerinde birçok olumsuzluğa sebep oldu. Hava kirliliği doğa tahribatı ortaya çıktı.Binlerce evin yok olması insanların evsiz kalmasını neden oldu.

12.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
★	★	★	★	☆	★	★	☆	★	★
Hacivat -Karagöz, Nasreddin Hoca gibi kültürel öğeleri bilir.	Yardımlaşma ve dayanışmanın önemini bilir.	Ülke yönetimine katkı sağlar.	Farklılıklara saygı duyar.	Haklarının sınırsız olduğunu düşünür.	Tutumlu olur.	Doğal ve tarihi güzellikleri korur.	Sırasının üstüne ismini yazar.	Çevresini temiz tutar.	Okul kurallarına uyar.

13.

D	Farklı kişiler bir araya gelerek bir çalışma grubu içerisinde yer almışlardır.
D	Aynı anda birden fazla grup içerisinde yer almışlardır.
Y	Grupları değişse de rolleri hep aynı kalmıştır.
D	Daha iyi iş çıkarabilmek için iş bölümü yapmışlardır.
Y	Aynı anda farklı rol üstlenme şansı bulunmamaktadır.
Y	İşlerin hızlı ilerlemesi için herkes bireysel çalışmalıdır.
D	Üyesi olduğu gruplar içerisinde farklı roller üstlenmiştir.

14. a) 3
b) 2
c) 1
d) 4
e) 5

15.

● Y	Etkin vatandaş haklarını bilir ve gerektiğinde kullanır.
D ●	Etkin vatandaşın üretim yaparak ülke ekonomisine katkıda bulunmasına gerek yoktur.
D ●	Sosyal Bilgiler dersinde yer çekimi kanununun özelliklerini öğreniriz.
● Y	Sosyal Bilgiler dersi, bilim ve teknolojinin insan hayatı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini öğrenmemizi sağlar.
● Y	Sosyal Bilgiler dersinde haklarımızı ve yerine getirmemiz gereken sorumlulukları öğreniriz.
D ●	Bir olayın yalnızca bir nedeni ve bir sonucu olabilir.
● Y	Yaşanan olayların aynı andan birden fazla kişiyi farklı şekillerde etkileyebilmesine olayların çok boyutluluğu denir.
● Y	Bir olay, bir insanı, onun arkadaşlarını ve çevresini de etkileyebilir.
● Y	Bir olayın çok boyutluluğunu incelerken olayın neden ve sonuçları nelerdir gibi soruları sorulur.
D ●	Toplum içinde yaşarken toplumsal çıkarlara değil bireysel çıkarlara öncelik verilmelidir.
● Y	Sosyalleşme, bireylerin toplum içinde daha mutlu olmalarını sağlar.
● Y	Sabah uyandığımızda ailemize günaydın demek, yolda karşılaştığımız bir tanıdığa selam vermek sosyalleşmeye örnektir.
D ●	Eğitim, sağlık, güvenlik ve ulaşım ihtiyaçlarımızı karşılamak için devlet tarafından kurulan oluşumlara grup denir.
D ●	Bir kişi aynı anda birden çok grubun üyesi olamaz.
● Y	Bireyin katıldığı gruplarda üstlendiği görevlere rol denir.
D ●	Hayatımızda edindiğimiz rollerin tamamını doğuştan kazanırız.
● Y	Bir kadın, okulda öğretmen, evde anne, pazarda müşteri olmak gibi çeşitli rollere sahip olabilir.
D ●	Rollerimiz zamana ve mekana göre değişiklik göstermez.
D ●	Bireyin sahip olduğu haklar kişiye yalnızca devlet tarafından verilebilir.
● Y	Sorumluluklarımızı yerine getirdiğimiz takdirde toplum içinde daha mutlu bireyler oluruz.
● Y	Planlı çalışmak, işlerimizi düzene koyarak çalışmamızı ve işe ayıracağımız zamandan tasarruf etmemizi sağlar.
D ●	Çocukların yaşama hakkı, beslenme hakkı, barınma hakkı gibi haklar devlet tarafından gerektiği zamanlarda kısıtlanabilir.
D ●	Tüm çocukların haklarını korumak için Birleşmiş Milletler tarafından UNESCO kurulmuştur.
● Y	Çocuklar, on beş yaşından sonra yasalar tarafından uygun görülen bazı işlerde çalışabilirler.
D ●	Çocuk hakları, tüm dünya çocuklarını kapsayıcı haklar değildir.

CEVAP ANAHTARI

1. A
2. C
3. D
4. B
5. D
6. A
7. D
8. D
9. C
10. A
11. A
12. A
13. B
14. A
15. A
16. B
17. A
18. D
19. D
20. B
21. C
22. B
23. A
24. D
25. A
26. D
27. C
28. D

meb.gov.tr